Ціна примірника 25 сотиків.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно . . . . 1 зол.
Четвертьрічно . . 3 зол.
Піврічно . . . 6 зол.
Річно . . . . 12 зол.
ЗА ГРАНИЦЕЮ.
Річно — 2 до ляри.
Гроші з краю посилати переказами, або чеками „Народної Справи“ — з заграниці порученими листами.
За зворот рукописів Редакція не ручить. На відповідь треба долучити значок 30 сотиків.
ОГОЛОШЕННЯ:
1 стр. 700 зол., пів стр. 400, чверть стр. 200 зол. Гроші треба посилати наперед.

Народня Справа

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИЙ ЧАСОПИС

Ч. 53 (116) Львів, неділя 28. грудня 1930. Рік III.

АДРЕСА: „Народня Справа“, Львів, вул. Боїмів 4. — — Чекові конта: 408.667 і 154.130 — — Телефон 57—90

Відгомін відомих подій.

Військовий суд у Львові переслухував 16. грудня як свідків четверо українських громадян з Лисої пов. Підгайці, в справі відомих подій в осени 1930 р.

Ці громадяни (Антін і Марія Калан та Микола Мировський з жінкою) зізнавали як особисто пошкодовані про безправні поступки улана Ковальського, який тепер на припоручення військової прокуратури арештований. Ковальському закидують, що він допустився супроти згаданих громадян побоїв і грабунків.

Як зачувати військова жандармерія з Бережан, Тернополя і инших міст списує тепер по селах протоколи в справі відомих подій. Також пишуть нам, що пошкодовані селяни вносять скарги до військової прокуратури проти тих військових осіб, що їх вояки поводилися подібно, як Ковальскі. Коли не знають назвищ поодиноких вояків, поликуються на командантів відділів і домагаються конфронтації (поставлення перед очі). Також і до цивільних прокуратур мають впливати скарги проти подібних поступків також не військових осіб.

При тім треба памятати, що і деякі польські ґазети і високі польські урядники, а також свого часу міністер Складковскі заявили, що коли докажеться якесь подібне надуття (військовому чи цивільному, чи поліційному), той буде строго покараний.

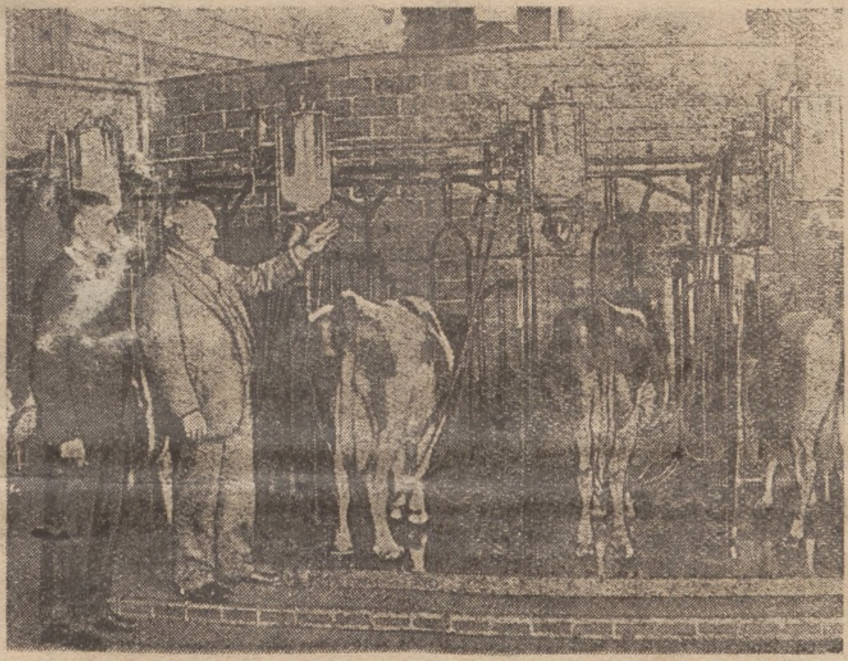
—o—

Заворушення на Україні

Пишуть ґазети, що в околицях Білої Церкви (коло Київа) вибухли селянські заворушення. Селяни вбили трьох комуністів, з Київа прийшов відділ війська і здусив заворушення.

—o—

Електрика доїть.

На великих американських господарствах (фармах), де є по кілька тисяч коров, доять корови при помочі електричних приладів, так, як це бачимо на образку. Електрикою видоюють 50 коров за чотири мінути. Молоко йде до великого шклярного збірника, а з нього рурами до инших начинь. Коли видоїться перших 50 коров, вони відступають, а приступають другі, так що за яких дві години можна видоїти тисячу коров.

—o—

Ревізії й арештовання.

(Подаємо за «Ділом» і «Новим Часом» лише спис деяких місцевостий, в яких були ревізії й арештовання).

В Лісниках пов. Бережани арештовано Мих. Токара і Павла Танчака.

В Саранчуках 5. грудня арештовано по ревізії в читальні, кооперативі й «Лузі» Федора Павлишина.

В Коношкові, Язлівчику, Шнирові й Клекошові (пов. Броди) були ревізії в листопаді. Деяких громадян (Радкевича Ф. з Язлівчика, Мазурка Ом. з Конюшкова) тримали на постерунку через день виборів до сойму).

В Олешичах і в Футорах (пов. Любачів) були ревізії перед виборами. Арештували І. Козія з Футор і Сірика Ол. з Олешич і перетримали через день виборів.

Проф. Іван Чмола вийшов 5. ц. м. по десятитижневім слідчім арешті з перемиської тюрми на волю.

На днях відбулася розправа проти б. ученика Української Гімназії «Рідної Школи» в Яворові В. Салабана. Закидали йому тайне організування нелеґального «Пласту». Розправа скінчилася звільненням обвинуваченого від вини і кари.

—o—

НА ВОЛІ.

З бережанської вязниці вийшли недавно: Василь Галій, М. Когут, Ст. Сабат, П. Пришляк, Вол. Сулима, М. Безпалко, Мик. Никифорчин, Вол. Крицун і Дм. Бабранчук.

З чортківської тюрми вийшов М. Бернатович, дяк з Чорнокінців. Його арештували були ще 25. жовтня за те, що співав у церкві «Боже великий єдиний», та тепер випустили, бо ця пісня не є заборонена і кождому вільно її співати.

В останнім тижні вийшло кільканайцять люда також з инших вязниць, бо при вступнім слідстві показалося, що вони не винні і до нічого не причасні.

Два присуди в Самборі.

В четвер 18. грудня пополудні закінчилася в Самборі перед судом присяглих розправа проти б. посла і б. секретаря Української Парляментарної Репрезентації, *д-ра Івана Блажкевича* — таким присудом. Суд звільнив д-ра Блажкевича від закиду державної зради, а признав його винним проступку з §§ 302, 305 і 312 карного закона (підбурювання одної частини людности проти другої і т. п.) *і засудив на 6 місяців вязниці*, враховуючи до кари 2 місяці слідчої вязниці та завішуючи решту (4 місяці) на протяг 5 років.

Після проголошення присуду, д-ра Блажкевича *випустили на волю*. Обвинуваченого боронили адвокати д-р Ільницький і д-р Витвицький з Дрогобича та д-р Роґуцький із Самбора.

В пятницю 19. грудня о год. 11-ій в ночі закінчилася в Самборі розправа проти *бувшого сенатора, о. Ю. Татомира*. Суд признав його винним проступків з §§ 273, 300, 302, 312 і 314 (підбурювання, нарушення спокою і т. п.) та *засудив на кару 6 місяців вязниці з завішенням* Кару завішено на 5 літ. Обвинуваченого боронили адвокати: д-р проф. Старосольський зі Львова і д-р Роґуцький із Самбора.

—o—

Ще горять стирти

В Городенці згоріли дві стирти пшениці Казімєржа Любомірского. Польські ґазети пишуть, що це був саботаж.

В Стебнім пов. Косів згоріли три копиці сіна якогось Ґенсецького Також і тут, кажуть польські ґазети, мав бути якийсь саботаж.

ЧЕСНИЙ ГРОМАДЯНИН НЕ НИЩИТЬ СВОЄЇ ҐАЗЕТИ А ПІДДЕРЖУЄ ЇЇ НА КОЖНОМУ КРОЦІ.

Добрі думки.

(НАРАДА В ЦЕНТРОСОЮЗІ).

В днях 6. і 7. грудня була у Львові, в Центросоюзі, нарада про теперішню господарську скруту та про способи, як їй зарадити. На нараді були делеґати майже всіх Повітових Союзів Кооператив. Обговорено важке положення села та намічено нові пляни праці нашої кооперації, що має причинитися до направи лиха.

Зібрані делеґати ствердили, що противні нам сили намагаються підірвати розвиток наших кооператив, а тому всім кооперативним діячам потрібно тепер якнайбільше ревности в праці й обдумання у всіх починах.

Делеґати одобрили всі заходи і старання Ревізійного Союзу для виєднання відшкодовання за ті втрати, які мали наші кооперативи в наслідок відомих подій. Одобрили всі розпорядки Союзу в справі кредитів і стягання боргів і довгів та одобрили плян співпраці Центросоюзу з Народною Торговлею. Врадили, що добре буде лучити менші Повітові Союзи у Районові. Рішили, що дальшій нужді на селі можна буде запобігти орґанізацією розумного збуту збіжа і иньших сільських продуктів, а тому кооперативи будуть мати задачу, зліпшити сільсько-господарські продукти для успішнійшого їх збуту. Тому то й узнається потрібність тісніше співпрацювати з Товариством «Сільський Господар» і з його аґрономами та влаштовувати курси, які вишколювалиби фахових людий для перерібки сирих продуктів. Тому що для наладнання широко орґанізованого збуту треба розширити власний кредит, взивається Повітові Союзи Кооператив, щоби причинювалися до закладання українських Райфайзенок по селах.

До всіх тих розважних і розумних думок, які висловили делеґати на цих нарадах, нема що додавати, хіба те, щоби по змозі скоро й енерґічно братися їх здійснювати ділом та щоби в цій праці охотно помогли кооперативам всі свідомі люди, так інтеліґенти як і селяни. Упертою працею здійснимо і найважчі пляни.

Зокрема тішить нас розумна думка, що кооперативи повинні перебрати на себе гуртовний збут сільсько-господарських продуктів. Це принесе селам велику користь — *і цим чином* — (як ми вже свого часу писали) — наша кооперація *найбільше* поможе селови, яке тепер упадає від роздрібної продажі своїх продуктів за безцін. Коли наша кооперація візьме в свої руки перепродажу збіжа й иньших продуктів, тоді вона справді вийде з першої стадії дрібного крамарства і стане на широкий шлях до перебрання всеї торговлі і до задоволення всіх економічних потреб народних мас.

Величава демонстрація Укра"нців на вулицях Нюйорку

Дня 16. XI. відбулася в Нюйорку (в Америці) величезна демонстрація Українців. Про неї пишуть усі американські ґазети, так українські як і американсько-анґлійські. Ця демонстрація була влаштована згідно з пляном найбільшої орґанізації американських українців «Обєднання» Того дня був у Нюйорку конґрес «Обєднання» а по нараді уставилися всі Українці, що живуть в Нюйорку і що приїхали з усіх сторін Америки, до походу. В поході було 20 тисяч народу, всі йшли чвірками, святочно одягнені, деякі в національних строях, мужчини в козацьких, а жіноцтво й діти, мов цвіт, у народніх одягах Галичини й Великої України. Несли богато жовтосиніх прапорів і таблиць з відповідними написами по українськи й по анґлійськи. З тих написів кождий американець міг зрозуміти, що ця демонстрація улаштована в звязку з недавними сумними подіями і випадками в ріднім краю. А крім тих написів пояснювали це і окремі летючки-відозви, які роздавано тисячам американців, що стояли здовж вулиць і приглядалася з насолодою цему прегарному походови.

Попереду грала музика «Гей там на горі Січ іде» і несли три великі прапори: український, американський і литовський, бо і литовські еміґранти прилучилися до походу.

Похід ішов цілу годину, аж дійшов до великої салі театру «Опера». В салі помістилося лише 6 тисяч люда, решта уставилися на подвірю.

Почалися промови, українські, анґлійські і литовські. Всі говорили, що ціллю того походу є, звернути увагу світа на український нарід і на положення народу в ріднім краю. На закінчення віча відспівано українські гимни: «Ще не вмерла» і «Не пора».

Ця велика демонстрація, дуже поважна і прекрасна, справді звернула увагу цілої Америки на Українців, про яких тепер — уже від трьох місяців — пишуть ґазети всего світа.

Честь і подяка нашим братям за морем, що у свобідній землі Вашінґтона гідними і достойними способами стараються зацікавити цілий світ долею своїх братів у ріднім краю. Вони вірно сповнюють свій національний обовязок.

Не мають права.

Довідуємося, що по селах Підгаєччини (Завалів і сусідні) ріжні люди, навіть часом урядові особи, «намовляють» наших селян, аби підписували якісь папери, що нібито н[е] хочуть в селі ані читалень «Просвіти» ані кооператив і иньших товариств. Деякі застрашені попідписували, але більшість відмовилася, кажучи слушно, що доки істнують зов[…] сім правно головні наші товариства і установи у Львові і їх філії по повітових містах, доти ніхто не має права домагатися від членів наших товариств по селах, аби вони сам[і] ухвалювали розвязання.

Лише в такім випадку, якщоби якесь товариство поступало проти права чи свого статута, то влада має право його розвязати й без ухвал[и] чи підписів членів.

Але силувати когось, аби ніби то «добровільно» зрікався і розвязував читальню або иньше товариство, ніхто не має права! Про подібні випадки пишіть до «Нар. Канцелярії», Львів, ул. Костюшка 1.

—o—

Трета нота Німеччини до Союзу Народ в.

Н мeччина внесла недавно дв[і] ноти до Союзу Нaрoдів про вибори на польськім Шлеську, а тепер вислала ще трету ноту, в якій описала, які були вибори на польськім Поморю.

—o—

Пілсудскі поїхав

16. грудня виїхав Пілсудські [з] Польщі за границю, аж на Мадейру. З ним поїхав лікар Др. Войчиньскі. Він каже, що Пілсудскі дуже змучений і потребує відпочинку. Як довго буде він в теплих краях, ще не знати.

Читання з історії України

97)

По Зборівській згоді.

(Серпень 1649 р.).

Ми написали, як закінчилася битва під Зборовом і яку згоду підписав Хмельницький з Польщею.

Тепер ще коротко згадаємо, як скінчилася облога польського війська під Збаражем. Коли під Зборовом на приказ Хмельницького перервано битву, прибули зараз післанці під Збараж і росказали про те козакам, що тримали Поляків у облозі. Тоді козаки повибігали на вали і почали кричати до Поляків:

«Ей, панове, слухайте! Вже хан трактує з королем!»

Поляки спершу думали, що козаки так собі кплять з них, але по тій угоді, 21. серпня приїхав один татарський старшина і закликав: «Гей, Ляхи, радуйтеся, я вам привіз веселу новину!» І розказав про угоду.

Та Поляки ще не вірили і ждали на вістку від короля. Тоді козаки поставили на валах чотири гармати і почали стріляти в табор.

Вони мабудь ще не отримали урядової вістки про мир і тому хотіли продовжувати облогу.

Та вечером 21. серпня прибув королівський післанець, Ромашкевіч, і доніс Полякам, що справді є мир з Татарами і з Хмельницьким. Нарешті прийшов лист від Хмельницького до Вишневецкого, в якім писалося, що є мир, але обложені мають зложити сто тисяч золотих ханови, а тоді буде скінчена облога.

Пани в таборі дуже обурилися, бо вони не знали про обіцянку короля, що хан дістане від них сто тисяч. Вони відписали, що готові вмерти, але не будуть викуплюватися. Та тут наспіли королівські посли й передали Вишневецкому лист, в якім було написано, що король умовився з ханом, аби обложені дали ханови сто тисяч, а як не мають, то най дадуть якогось пана в застав ханови, бо і король дав такого закладника Татарам. Та Вишневецкий і тепер не хотів згодитися на той викуп, аж від Татарів прийшла така вістка: «Коли не заплатите або не дасьте закладника, то королівський закладник, Дангоф, згине. І все вимучене військо почало просити Вишневецкого, щоби послухав наказу, бо боронитися вже нема сили. І тоді Вишневецкий згодився, дати заложником якогось молодого Потоцкого. Він пішов до Татарів і вони відступили.

Тоді, як уже відступили Татари й козаки, Поляки почали вилазити зза своїх окопів. Не богато їх було. З початку облоги було їх 10 тисяч, а тепер остало живими заледво 3 тисячі. Решта згинула від хоріб, голоду і спраги та від козацьких і татарських куль, стріл і шабель. З 60 тисяч коний остало всего 3 тисячі, решта поздихала, або їх зїли голодні жовнірі.

Вояки були бліді й виснажені, як трупи, на ногах не могли втриматися. Декотрі трималися за хвіст свого коня, инші підтримували один другого і так ішли. Зараз розійшлися по селах і за золоті дукати купували хліба й молока, а коли який господар і глузував з них, то не мали сили боронитися.

Бували випадки, що козаки хапали таких вояків у полон і продавали Татарам. Та траплялося, що й Поляки попоївши, нападали на козаків одинцем, бо була велика ненависть між ними. Не дивилися, що є мир, але як хто кого захопив, то бив і вбивав. Бійки припинилися, коли всі козаки рушили назад на Україну.

«А що? Богато Ляхів пропало?» — питалися люди козаків.

«Що під Збаражем, то нехай той лічить, хто там був, а що під Зборовом, там і найбільший пан мусів головою наложити, а й слуги і військо грошове будуть добре памятати те весілля Зборове». Отак відповідали козаки і такі поговірки пішли поміж народом.

За час збаразької облоги і зборівської битви окремі козацькі загони воювали з польськими відділами на Волині й на Литві. Велика подія була в Острові на Волині. Туди позбігалося богато польської шляхти, бо тут було військо й укріплення і тут могли боронитися перед нападом козаків. Та козаки й Татари хитрістю дісталися до міста й почалася битва, в якій згинуло около 20 тисяч мешканц[ів] міста і вояків. Подібно було [в] місті Заславлю, де перебито шляхту і жидів. Подібні сутички були в Олиці, Колках, Полоннім, Деражні, Тучині, в Золочеві, Білім Ка[ме]ни, в Белзі, Сокалі, Грубешові, М[е]жибожі, Ямполі. Козаки й Татар[и] попалили богато дворів, виби[ли] богато польської шляхти й жид[ів], а Татари крім того забрали й бог[а]то в полон, — та між полонени[ми] загнали в Крим також богато українських хлопців і дівчат.

З литовсько-польськими військами воювали окремі загони під проводом отаманів Ілька Голоти, Стецька Подобайла і Михайла Кречовського. В тих битвах згинув Ілько Голота а Кречовський в кількох м[і]сцях розбив був литовського г[е]тажка Радивила та потім вдалося Радивилови спіймати його в полон. Кречовський з розпуки, що дався зловити, розбив собі голову до дерева і згинув, хоча Радивил зап[е]внював його, що дуже його шанує за відвагу і тому не вчинить йому жадної кривди. В тих козацько-литовських битвах згинуло богато козаків але ще більше Поляків і тому Радивил втішився, коли король повідомив його про мир і казав перервати війну.

(Далі буде).

—o—

Справи православної церкви.

Перед скликанням Православного Собору.

Сесія передсоборного зібрання, що мала відбутися перед Різдвяними Святами, буде скликана по Новім Році. На сесії буде устійнений речинець скликання Собору. Вибори до Собору відбудуться правдоподібно в березні і квітні 1931-ого року, а Собор зібравсяби в травні. Праці Собору потревають три місяці.

Справа ревіндикації православних церков.

Римо-католицькі власти в Пинську роблять заходи, аби окружний суд в Пинську визначив якнайскорше речинець для розгляду ревіндикаційних справ. У звязку з тим православні власти дієцезіяльні звернулися до православного митрополита Діонисія з проханням зібрати в найближчому часі всі матеріяли, що дотичать оборони загрожених церковних маєтків.

У справі розвязаних гімназій.

В днях 11. і 12. грудня їздили до Варшави до міністерства Освіти дві делеґації родичів в справі развязаних владою дрогобицької і рогатинської ґімназії. Міністер освіти **делеґацій не приняв**, лише казав якомусь урядникови приняти їх. Делеґації ходили також до начальника виділу для національних меншин при міністерстві внутр. справ Сухенка, та у віцеміністра ксьондза Жонголловича, і домагалися самі негайного слідства, яке виказалоб тільки невинність дітвори і учителів згаданих розвязаних ґімназій; на час слідства просили делеґації дозволу вести для дітий курси, щоби діти не забували науки.

Делеґації не добилися нічого. Довідалися лише, що міністерство мало іще якісь причини до розвязання тих ґімназій (крім тих причин, що їх уже оголошено).

Кружки «Рідної Школи» в Дрогобичі і Рогатині внесуть ще до Кураторії подання в справі дозволу на ведення курсів для дітвори.

Страшна помилка лікаря.

На кліниці в Меделіні (Півн. Америка) молодий лікар щепив діти проти дифтерії. Через помилку вжив до щеплення кепської сировиці і через те усі пощеплені діти в числі 49 дістали затроєння крови. 16-ро дітий вмерло відразу 33 бореться із смертю. На ратунок при кликали двох найславніщих лікарів. Шпиталь обступила поліция і береже всіх входів, бо батьки дітий намагалися вдертися до середини і вбити нещасливого лікаря, який в розпуки збожеволів.

В Бразилії розстрілюють комуністів.

Американські ґазети пишуть, що новий президент Бразилії підписав присуд смерти на 50 комуністів, яких зараз розстріляно. **Їх засудили на розстріл за те, що вони підготовляли комуністичну революцію в Бразилії.**

СПРАВА ПАЦИФІКАЦІЇ

перед анґлійським парляментом і Союзом Народів

Польська телеґрафічна аґенция повідомляє, що 52 послів з партії праці підписало петицію до Союзу Народів, в якій взивають секретаря Союзу Дрюмона предложити Раді справи пацифікаційної акції в Сх. Галичині. В звязку з цим посол Кенворе запитав у парляменті міністра закордонних справ Гендерсона, яке є становище уряду в цій справі. Міністр відповів ось що: Я одержав відписи декларації і розглянув її дуже подрібно. Не можу робити ніяких загальних завваг польському урядови в справі звільнення політичних вязнів, позаяк не маю вичерпуючих підстав до цього роду інтервенції у внутрішні справи іншої держави. Як що ходить про справи української меншости то петиція предложена ґенеральному секретареви Союзу Народів в належній формі і враз з увагами польського уряду буде подрібно розглянена. Думаю, що уваги польського уряду будуть надіслані на час, так, що можна буде занятися цею справою на найблищій сесії Ради Союзу це є в січні 1931 р.

Що врадив польський сойм.

Промова українського посла.

На засіданню сойму 16. грудня ухвалив сойм (більшістю голосів «одинки») новий соймовий реґулямін, про який ми писали в попереднім числі. Сталося це мимо спротиву польських опозиційних партій і Українського Клюбу, що в його імени говорив **др. Загайкевич.**

Потім міністер скарбу Матушевскі промовляв у справі буджету. В дискусії над буджетом промовляли посли польської опозиції, а також промовляв від Укр. Клюбу посол М. Галущинський. Він сказав у своїй промові м. и. так: (наводимо дослівно за «Новим Часом» ч. 144).

«В часі поміж 3. і 4. соймом зайшли події, які глибоко потрясли цілим українським народом, відбиваючись голосним відгомоном у цілому світі та викликуючи відгук у кожному українському серці, де воно лише бе. Під претекстом боротьби з актами саботажів, ведених законспірованими одиницями або орґанізаціями, не зважаючи на відсепарування себе від цеї акції трьома провідними українськими партіями і поширюючи ці випадки на авторство українських рук, хоча майже негайно були там діяльні інші чинники й інші мотиви, уряд кинув на українські села військово-поліційні карні експедиції, які в нечуваний і небувалий в новітніх часах спосіб знущалися над невинною людністю, нищучи її фізично і психічно, руйнуючи її людську гідність та матеріяльний і духовий дорібок цілих українських поколінь».

Закінчив промову так: «Навязуючи до становища українського представництва в попередніх соймах будемо і на цій трибуні стояти на сторожі прав і гідности нашого народу. Не розпука і зневіра будуть нашими дорадниками, лише угрупована на свідомости незломної сили українського народу творча і будуюча праця буде провідною нашою думкою».

Найблище засідання сойму буде по святах 12. січня.

Берестя і арештовання.

При кінці засідання зголосив Клюб ендеків (вшехполяків) наглий внесок про Берестя, а **польські соціялісти (ППС) зголосили наглий внесок про те, аби зараз випущено арештованих послів на волю.** Проти цих внесків промовляв посол з «одинки» Голуфко і між иншим з посмішкою згадав, чому то польські соціялісти в своїм внеску не згадують і про трьох українських послів, які ще сидять у вязниці. Оба внески відкинено голосами «Бебе» (Безпартійний Бльок то є «одинка»). Внески віддано до комісії. Тоді партії Центроліву (польські хлопські партії і ППС) внесли інтерпеляцію про Берестя. Ту інтерпеляцію друкуємо нижче.

Слідуюче засідання сойму буде аж по святах. Тоді аж постараються і українські посли внести інтерпеляцію в справі пацифікації, бо польські ліві партії студіюють документи про це і аж потім обіцяли дати свої підписи під українську інтерпеляцію (бо українських підписів не вистарчає).

Справа пацифікацій.

Тому, що в соймі не могли наші посли внести наглого внеску про пацифікацію, Український Клюб зголосив 17. XII. «пацифікаційний» внесок у сенаті. Цей внесок звучить: *«Внесок Українського Клюбу в справі подій у звязку з переведеною пацифікацією на терені воввідств львівського, станиславівського і тернопільського в місяцях вересні, жовтні і листопаді 1930. Високий Сенат зволить рішити: Сенат взиває уряд, щоби в найкоротшому часі розслідив факти і розміри зловживань „доконаних орґанами влади при нагоді переведення т. зв. пацифікації на названих теренах тих фактів, які називають залучені мотиви. Сенат взиває уряд до усталення шкід звязаних з самим актом пацифікації, до покарання винуватих, винагороди пошкодованих та до зложення сенатови звіту».*

До того внеску долучено документи про «пацифікацію» 64 сторінки машинового друку.

В дискусії над зміною реґуляміну нарад сенату промовляв сенатор д-р Макух. Він сказав, що коли новий реґулямін вимагає більше підписів під наглі внески і інтерпеляції, то **унеможливлює малочисельним клюбам порушувати в сенаті** (тай у соймі) найбільш болючі і важні справи. При тім навів як примір справу пацифікації, про яку через новий реґулямін тяжко буде заговорити українським послам і сенаторам.

(Цей новий реґулямін в сенаті ухвалили посли «одинки» своїми голосами так, як і в соймі).

Польські професори про Берестя.

Професори польського університету в Кракові написали лист до професора, свого колеґи, посла з «одинки», Адама Кшижановского. В тім листі переповідають йому, те, що діялося в Берестю (подібно, як як в інтерпеляції) і взивають його, як чоловіка, аби він зробив усе, що в його силі, щоби направити ту кривду і укарати виновників. Професорі пишуть в однім місці так: «Наведені випадки, нечувані в цивілізованім світі, мусимо уважати за ганьбу двайцятого століття. Мусимо їх напятнувати зі становища людськости. Мусимо їх уважати за тяжку кривду, заподіяну Польщі. Берестя осоромлює імя Польщі в Европі, Берестя зпроваджує розклад і гниль в життя Польщі».

Дуже гарно, що ті панове професорі пишуть так в справі Берестя. Тільки цікаво, що вони не знають ніяких иньших подій, які дають про когось і про щось не менше виразне свідоцтво і є більшою ганьбою культури. Та добре, що зробили бодай то, — все то ліпше, як ніщо. А про ті иньші факти знає вже цілий світ і без них.

Польські газети про Берестя.

Той опис подій у Берестю, який міститься в цій інтерпеляції, викликав величезне враження в цілій Польщі і за границею. Навіть деякі польські ґазети, що тримають з «одинкою», пишуть, що того не може уряд легковажити але зараз наказати слідство і строго покарати тих, кому би були доказані ті провини, які описані в цій інтерпеляції.

ЕРНАЦКІ виріпаються БЕРНАЦКОГО

В одній польській ґазеті поміщена заява з кільканайцяти підписами Бернацких (між ними оден столітній Юліян Бернацкі, які заявляють, що з тим полковником Костек Бернацким, що був комендантом тюрми в Берестю, вони не є посвоячені і тільки уболівають, що він носить назвище їхнього роду.

(Полк. Бернацкі — як пищуть виїхав за границю).

Під увагу воєнним інвалідам, вдовам і сиротам.

З днем 31. грудня 1930 р. минає остаточний речинець вношення зголошень о ренти для воєнних інвалідів вдів і сиріт. По 31. грудня 1931 р. уряди не будуть уже приймати ніяких зголошень. — Тож усі заінтересовані, які ще може й досі не внесли зголошень о ренту (так як це ми кілька разів писали), повинні зробити це у тих кількох останніх днях грудня 1930 р.

ПРЕСА ЦЕ УСТА ВСЬОГО НАРОДУ. СИЛЬНА ПРЕСА — СИЛЬНІ УСТА, МОГУТНЯ МОВА НАРОДУ.

БЕРЕСТЯ

ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ ПОЛЬСЬКИХ ОПОЗИЦІЙНИХ ПАРТІЙ У СПРАВІ БЕРЕСТЯ

В одному з останніх чисел «Ґазети Поранної», яке не було сконфісковане, читаємо:

«Під кінець засідання парляментарний Союз селянських послів, Клюбу народово-робітничої партії і ППС вніс таку інтерпеляцію:

До Пана Голови Ради Міністрів у справі безправного арештування 6. послів, поміщення їх у військовій вязниці в Берестї та поведінки з ними там всупереч не тільки обовязуючим законним приписам, але також усупереч почуттю чести щодо людської гідности.

На вступі інтерпелянти стверджують факт арештування в ночі з 9-го на 10-го вересня ц. р. цілого ряду 6. послів, яких імена наводять по черзі азбучно в числі 19. Намірені арештування були рішені членами уряду значно раніше, бо стверджує це в своїм інтервю з дня 14. вересня премієр тодішнього уряду, зазначуючи, що казав зібрати справи видвигнені прокуратурою, а також стверджує це факт, що вже на кілька днів перед арештуванням прийшло доручення приготовити вязничні келії в військовій твердині в Бересті над Бугом і перенесення в характері командант берестейської твердині полковника 38 п. Костка Бернацкого. Отже арештуюча влада мала досить часу та нагоди, щоби звернутися в тій справі до дотичної судової влади та дістати від неї наказ арештування обвинувачених. Одначе арештування перевели без наказу суду, що на думку інтерпелянтів є різким нарушенням закону тодішнім урядом.

Таким робом державна поліція та військова жандармерія вивезла арештованих у зачинених каретах у невідомім напрямку. Через усю дорогу арештованих ганьбили та їм погрожували.

Арештованого посла Лібермана в дорозі поза Сєдльцами асистуючі поліційні органи та жандарми побили до нестями. В однім моменті ескортант-комісар держ. поліції затримав авто і наказав послові Лібермановї висісти з нього, а за хвилину військовий жандарм приказав йому піти в ліс, де жде на нього поліційний комісар. Д-р Ліберман підозріваючи, що це пастка, не хотів їти. Всеж таки його пігнали прикладами жандармських крісів. Коли він станув у лісі перед комісарем поліції, тоді той зі словами: «Чому драбуго не йдеш, коли тебе кличуть?» ударив його двічі в карк, нарушуючи йому вязи. Від тих ударів д-р Ліберман упав на землю, а тоді його власним плащем завязали йому голову, на яку сів один із ескортантів. Здерши із нього вбрання і серед лайок: «Ти, жиде, ти парху, ти смієш обвинувачувати Чеховича, ти смієш підносити голос проти пана маршала» — збили його до нестями, завдаючи йому більше як двайцять кріваввих ран, які відтак ствердив на його тілі співобвинувачений із ним товариш келії бувш. посол Попель.

Далі в інтерпеляції звертають увагу на те, що хоча всі особи були цивільні, їх посадили до військової вязниці. Так піддали їх як підкоманднх військовій владі, а спеціяльно полк. Костек-Бернацкому і відобрали їх зпід інґеренції судової влади.

Інтерпелянти наводять розмову арештованого д-ра Лібермана із слідчим суддею, коли в сусідній кімнаті находилися полк. Костек-Бернацкі і прок. Міхаловскі. На запит: «Чим я провинився злочинно?» дістав від слідчого судді відповідь: «Через підготовку конґресу Центроліву, що мав насильно скинути уряд». Далі в розмові д-р Ліберман спитав: «А що маю зробити, щоби скомунікуватися із суддею або прокуратором?».

«Внесете письмо до прокуратора».

На це перебив полк. Костек-Бернацкі такою заявою: «Мушу цю заяву спростувати. Ніякого письма. Будете мусіти зголоситися до мене до рапорту».

Заяву, суперечну із приписами карного кодексу, прийняли мовчки слідчий суддя та прокуратор.

Арештованих відрізали від світа в спосіб досі невідомий в судівництві їм не дозволили порозумітися з оборонцями ні бачитися з найближчою ріднею, дарма, що близькі смерти д-р Ліберман і посол Корфанти прохали цього.

У вязниці

Інтерпелянти стверджують далі, що слідчий суддя заявив рідні, що рішення в тій справі до нього не належить. Введено загострений військовий правильник, якого не стосують навіть проти дезертирів. За якийнебудь промах проти правильника прикладали нелюдяні дисциплінарні кари: темницю, куди вкидали поодиноких арештованих окремо, тверде ложе, врешті піст, підчас якого передавали виключно трохи хліба та теплу солену воду. Менш-більш раз на тиждень переводили серед арештованих постійні ревізії, хоча вони не мали змоги комунікуватися зі зовнішнім світом ні між собою. Ревізії, які переводили в ночі були тільки одним із способів підкопування духа та фізичного знущання над арештованими. Для ревізії виводили арештованих до окремих убікацій. Розбиралися вони до нага і мусіли стояти босими ногами на вимній долівці. Одначе вершком усього були вирафіновані знущання фізичні і моральні над арештованими.

В ночі з 9. на 10. жовтня ключник випровадив Каз. Попеля до канцелярії, за якою була темна пуста саля. У дверях стояв капітан департаменту узброєння мін-ства військ. справ. Коли б. посол Попель на приказ капітана увійшов на поріг темної кімнати, його вхопили кілька рук. Один жандарм вхопив його за голову, другий за ноги під коліна і в цей спосіб кинули його на столець. На потилицю закинули йому мокру шмату, а коли він кричав: «Бийтеся Бога», дістав перший удар залізним приладом, правдоподібно «штемплем» від кріса, і почув: «То за Сікорского, то за Жимерского» — Таких ударів б. пос. Попель одержав щонайменше 30. В часі биття зімлів. Капітан, що товаришив тій екзекуції, сказав до скатованого: «Тішся, що так мало».

Скатованого Попеля, подаючи з рук до рук, введено з кільканацятити степенів до келії в льоху, де його перетримано протягом кількох днів. Екзекуції цій товаришив капітан Мечислав Кендзєрскі. До келії, до якої вкинено б. пос. Попеля після його побиття, входив крім того майор Едвард Горчиньскі з давних стрілецьких дружин. В подібний спосіб побито й послів Баґіньского і Корфантого. Жандарми потурбували крім того Путека і Барліцкого, побили у варварський спосіб по лиці б. посла Когута й інших.

Ці вичислення не вичерпують усіх жертв варварського поступовання військового персоналу, що робив службу.

В часі биття з правила пускали в рух мотор для витягання води, аби його голос здавив зойки катованих жертв. Дійшло до того, що як тільки мотор зачинав працювати, це було ознакою для увязнених, що когось з них піддають знову тортурам. Поруч тих фізичних тортур арештовані переходили інші тортури духові. Вони були під постійним жахом смерти. Супроти д-ра Праґера полк. Бернацкі заявив: «Ви образили мого шефа, то так, якби ви образили мене самого, я міг би казати вас тут під стіною розстріляти, і ніхто не сказав би мені слова». А супроти д-ра Лібермана полк. Бернацкі сказав: «Усі арештовані залежать від приказу марш. Пілсудского; тільки приказ марш. Пілсудского буде рішати про їх долю».

Один зі старшин, незнаний з назвища, заявив супроти д-ра Лібермана: «Доля арештованих залежить виключно від рішення марш. Пілсудского. Коли він скаже їх убити, то вони їх убють,, коли скаже їх поробити каліками, то вони пороблять їх каліками». Полк. Бернацкі заявив послові Барліцкому: «Ви так зганьбили марш. Пілсудского, що не маєте що рахувати на суд. Право є правом всюди, але ви зганьбили маршалка занадто».

„Обернутись до стіни"

Щоби в увязнених підтримати свідомість тієї погрози інсценізовано від часу до часу фікційні екзекуції. І так у перших днях жовтня 1930 р. до келії, в якій сиділи д-р Ліберман і Попель, увійшов офіцер, даючи наказ: вбрати плащі і казав їм іти за собою. На запит Попеля, чи можуть забрати зі собою хліб, офіцер відповів: «Більше вже його не будете потребувати», по чім виконав відповідний рух рукою. Обох вязнів переведено до келії на долині, в якій відбувалися нормальні ревізії. Келія була пуста, сінники з ліжок витягнені, а на підлозі була розкинена солома. Приведені туди Ліберман і Попель були переконані, що чекають на виконання екзекуції. По хвилі почули зі сусідньої келії рух і крик, а потім голос: «Обернутись до стіни» і двократний сухий тріск, якби два вистріли. У найбільшому, смертельному зденервуванні чекали тепер на свою чергу. По упливі довшого часу почали повільно відчиняти келію, до якої ввійшло три особи з офіцером. Скінчилося тільки на ревізії.

До принорoвлювання цих тортур уживано офіцерів польських військ, яких у тій цили спеціяльно відкомендировувано зі своїх відділів до Берестя: 1) полк. Костек-Бернацкі, командант 38 пол. п. з Перемишля; 2) полк. Ришанек з Вищої воєнної школи; 3) майор Горчиньскі Едвард зі служби звязку; 4) майор Берко Станислав, заступник команданта школи офіцерів резерви у Модліні; 5) капітан Майта з 20 п. п.; 6) Капітан Кендзєрскі Мечислав у м-ві військ. справ.

Наслідком вище описаного безправного арештування вязнених, наслідком безправного піддання їх як цивільних осіб військовій дисципліні, наслідком вище описаного їх трактування у цій тюрмі та нелюдського знущання над ними, накінець наслідком уживання до цього офіцерів польської армії, тодішній уряд нарушив не тільки обовязуюче право, але й потоптав честь і гідність Польської Держави.

З уваги на те підписані запитують, що п. премієр задумує зробити, щоби винних притягнути до відповідальности і вимірити заслужену кару та які кроки задумує поробити, щоби на будуче оминути подібного знасилування права супроти громадян держави.

—о—

710 запомог по 120 золотих

на суму 85.200 золотих

Кому признаємо дальші запомоги від 706-ої до 710-ої ?

706. Пришляк Анастазия, Глуховець, поч Бродки, пов. Львів, корова впала 27 листопада 1930.

707. Стефанівський Гриць, Білянка поч. і пов. Горлиці, корова впала 28 листопада 1930.

708. Пронюк Іван Юри, Вістова, пов. Калуш, корова впала 29 листопада 1930.

709. Варениця Іван, Жовтанці, Іосо, пов. Жовква, корова впала 11 грудня 1930.

710. Ярема Ілько, Підлисе, поч. Білий Камінь, пов. Золочів, корова впала 12 грудня 1930.

Увага: Запомоги — по стягненню цілорічної передплати — вишлемо —на руки мужів довіря до 14 днів від дня оголошення, оскільки до того часу не дійде до нашого відома яка важна причина, що моглаби спонукати нас поновно доходити правдивости випадку або відкликати котру з тих признаних запомог.

Кому не можемо признати запомоги?

Тисяк Михайло, Няґрин, пов. Долина, ялівка упала 26 листопада, а повідомив щойно 13 го грудня 1930, отже по випадку минуло 18 днів, а повинен повідомити до 5 днів.

ХТО НЕ ПЛАТИТЬ СВОЄЧАСНО ПЕРЕДПЛАТИ ЗА СВОЮ ҐАЗЕТУ ТОЙ ЇЇ НИЩИТЬ.

НОВИНКИ.

Календар на тиждень.

ГРУДЕНЬ 28—31.

28. **Неділя Праотців, Елевтерія.**
29. Понеділок, Аггея.
30. Вівторок, Даниіла.
31. Середа, Севастіяна.

—o—

СІЧЕНЬ 1931 р.; 1—3.

1. Четвер, груд. 1930, М. Боніфатія.
2. Пятниця, Муч. Ігнатія Бог.
3. Субота, Юліянни муч.

—o—

Увага: Свята в цьому тижні спільні Українцям грекокатол. і православним.

—o—

Погода: Цей тиждень заповідається сухий і морозний.

—o—

Відміни місяця.

Повня дня 4 січня о год. 2.15 мін. по пол.

Нів дня 18 січня о год. 5.36 мін. по пол.

—o—

Як нарід приповідає:

Коли на Аггея є мороз — то вже буде аж до Йордану.

Січень — січися, а ти до печі тиснися.

—o—

Історичний спогад:

29 грудня 1873 р. засновано у Львові Наукове Товариство ім. Шевченка.

—o—

— **Посмертна згадка.** 16. грудня поховали у Львові б. п. Михайла Кіцеру з Коцурова пов. Бібрка, молодого 30-літного господаря, свідомого чоловіка, голову Читальні «Просвіти». Помер у шпиталі по операції. За домовиною несено чотири вінці від установ з Коцурова, а над могилою промовляв урядовець «Просвіти», п. Петрик. (Докладнійший опис смерти і похорону б. п. Кіцери, поміщений у «Ділі», був сконфіскований. Ми сконфісковані місця пропускаємо).

— **Посмертна згадка.** Лев Маркович, український сенатор з Волині в рр. 1922—1928 помер дня 6. грудня 1930 о год. 10 вечера в рідному селі Михалківцях пов. Здолбунів. В Покійному втратило українське громадянство Волині одного з найкращих своїх провідників і працьовників. Честь Його Світлій Памяти!

— **Село Татарів окремою громадою.** Розпорядком міністерства внутр. справ з дня 13. жовтня ц. р. присілок Татарів вилучено із громади Микуличин (повіт Надвірна) і створено з Татарова окрему громаду із самостійним громадським урядом. Цей розпорядок входить в життя від 1. квітня 1931 р.

— **Мантії гуляють по наших селах.** В Колесниках рівенського повіту на Волині появився оноді якийсь панок, що обіцював людям великі позички з якогось банку і казав собі складати вкладки, чи задатки по 13 зол. На щастя, селяни не далися обманути і прогнали того пташка. Треба взагалі тямити, що тепер намножилося чимало ріжних «небесних пташків», що хочуть жити з обманства — коштом наших селян. Одні обіцюють позички, другі воєнні відшкодовання, треті обіцюють господарське приладдя й машини по низьких цінах, четверті ще щось таке лакоме — а всі хочуть задатків чи вкладок. Якже найдуться легковірні люди, що зложать такі задатки, або підпишуть якісь папери, такий панок зникає і потім ще буває клопіт. Тому треба рішуче вистерігатися усяких інтересів із незнайомими й підозрілими людцями.

— **Здичіння.** В Глещаві, пов. Теребовля, якісь драбуги в ночі з 7. на 8. грудня поставили перед читальнею якусь куклу і підписали, що це «Тарас Шевченко». — Цей батярський вибрик викликав величезне обурення в цілій околиці.

— **Знов нещастя через неувагу.** В Буцневі, пов. Тернопіль, селянка Д. Кондратишин ішла вечером коло камєнолому і через неувагу впала в пропасть та смертельно потовклася. Нещасна внедовзі померла.

— **Втопилася в криниці.** В Трибухівцях, пов. Бучач, 63 літна селянка Юстина Маланчук скочила до криниці і втопилася. Причиною самогубства була невилічима хороба.

— **Як пан Курчак розуміє право і справедливість.** «Діло» з 16. грудня ц. р. пише: — За що карають. Пишуть нам: Постерунок поліції в Чернелиці, пов. Городенка, зробив донесення до староства в Городенці на Мокрицького Степана, господаря в Репужинцях, за те, що його пес не був припнятий. Дня 6. листопада ц. р. засуджено Мокрицького на 10 зол. адмін. кари. Колиж він, як бідний чоловік (власник 2 моргів поля і батько численної родини), почав проситися, що такої суми не в силі заплатити, дістав на це від п. Курчака, урядовця староства (котрий цю кару йому вимірив), таку відповідь:

„Gdybyscie nie pracowali w kooperatywie, tobyście zapłacili pięć złotych, a tak musicie zapłacić dziesięć“. Треба зазначити, що Мокрицький крамарює в кооперативі від її оснування і колиб він уступив, тоді крамницю треба булоб мабуть зачинити, бо в місці крамаря підшукати годі, а позамісцевого кооператива наразі не булаби в силі удержати».

— **Страшна пімста.** До лікаря Блявера в Комарні пов. Рудки, зголосився селянин Бунаш із Чижевич. Коли лікар сів писати рецепту, Бунаш витягнув із кобелі сокиру і двома ударами в голову вбив лікаря на місці. На поліції зізнав Бунаш, що вбив лікаря із пімсти за те, що той невмілим чи недбалим лікуванням спричинив смерть його жінки.

— **Помер польський мурин.** У Бересті помер одинокий чорний вояк польської армії. Він уже давно поселився в Польщі, та перезвався на Володислава Браніцького. В 1920 р. зголосився на добровольця до війська. Його похоронили на берестейськім цвинтарі.

— **З святоюрського шпиталику.** З шпиталику для жертв відомих подій, що міститься в забудованнях св. Юра у Львові, повідомляють нас, що в середу 17. ц. м., о год. 11. передполуднем, приїхало там двома автами (одно з них було санітарне) трьох поліц. функціонарів разом з лікарем з міського фізикату. Лікар оглядав перевязки й береги (окрайці) ран і списав з пацієнтами при помочі представника поліції ґенералії (імя, назвище, місце уродження, повіт і по котрій стороні рана). Після того казано чотирьом пацієнтам збиратися, з тим, що їх завезуть автом під свою опіку. Пацієнти подякували за це і заявили, що нікуди не поїдуть, бо коли лічаться в тому шпиталику вже два місяці, то тут і докінчать свого лікування. Почувши цю відповідь, повторену кілька разів, поліц. функціонарі і лікар кудись відїхали, а за пів години вернули знову і пішли в цій справі до ексц. Митрополита. Після розмови з Митрополитом прийшли знову до пацієнтів, а коли вони й тепер рішуче відмовилися їхати під іншу опіку (яку і де, їм цього не сказано), дотичні функціонарі враз з лікарем відїхали з нічим. (Цю новинку подаємо за «Ділом» ч. 283.

— **За те, що їхали зелізницею без білєтів,** замкнула львівська поліція до арешту Степана Бажеґу, Антона Біґанського, Станіслава Біґанського та Івана Мозолу. Поліція робить тепер по стаціях часті облави на тих, що їдуть без білєтів.

—o—

До 5. січня 1931 р.

ПРЕКРАСНІ НАГОРОДИ

ДЛЯ РІЧНИХ І ПІВРІЧНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ !!!

1) **Кождий передплатник,** що до 5. січня 1931 року пришле річну передплату на 1931 рік (12 зол.), отримає даром і оплачено книжку „ІСТОРІЯ УКРАЇНИ“ (Дра І. Крипякевича) з богатьома образками.

2) **Кождий передплатник,** що до 5. січня пришле передплату на I піврік на 1931 рік (6 зол.), отримає даром і оплачено книжку „ЗАПОРОЗЬКИЙ КЛАД“ (Корнієнка) з богатьома образками.— Обі книжки є незвичайно цікаві і освідомляючі.

Крім тих нагород книжками, які **одержить кождий річний і піврічний передплатник,** призначуємо ще таких

26 нагород:

1) Між тих передплатників, що до 5. січня 1931 року пришлють **річну передплату** на 1931 рік, будуть вильосовані такі нагороди:

а) **Одна ориг. шведска кружлівка марки „Діябольо-Сепаратор“,** вартости около 40 долярів (65 літрі на годину!) закуплена в фірми **„Діябольо-Сепаратор“ у Львові ул. Академічна 4.**

б) **Дві січкарні,** вартости по 130 золотих.

в) **Два млинки** до віяння, вартости по 175 золотих.

г) **Десять добрих кіс** по 6 золотих.

2) Між тих передплатників, що до 5. січня 1931 року пришлють **піврічну передплату** на I піврік 1931 року, будуть вильосовані такі нагороди:

а) **Один плянет,** вартости 20 долярів.

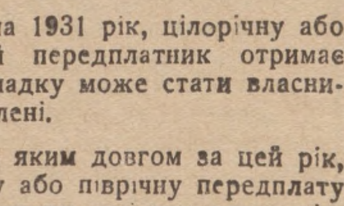
б) **Пять плугів** — корпусів марки „Кабан“, вартости по 45 золотих.

в) **Пять добрих кіс** по 6 золотих.

Тож уже надсилайте передплату на 1931 рік, цілорічну або піврічну, бо кождий річний і піврічний передплатник отримає даром цікаву книжку, а в щасливім випадку може стати власником одної з тих нагород, які тут вичислені.

Розуміється, що хто ще залягає з яким довгом за цей рік, мусить його вирівнати і прислати річну або піврічну передплату на 1931 рік, коли бажає мати всі ті користи, які прилагдуть річним і півричним передплатникам.

Посилайтеж самі і наклонюйте других! Приєднуйте й нових, бо і новий передплатник, який до січня пришле свою першу річну або півричну передплату, має право до нагород в книжках і до участи в вильосованню нагород.

ГОСПОДАРСЬКІ СПРАВИ

До складу й прикладу.

Сон Кирила

Пише мені позавчора Шпічастий Кирило: «Я Вам хочу розказати, що мені ся снило:

Сниться мені, що я грішний зібрався в дорогу, іду собі десь полями тай молюся Богу.

Всюди тихо, всюди сумно, тай лячно самому, нема мене розрадити в дорозі нікому.

Аж дивлюся, там під лісом, хто то виступає? Один грає на цимбалах, а другий гуляє!

Що за диво? Приступаю — то мої знайомі! Таке весіля заводять, якби в своїм домі.

Хто то грає на цимбалах? Іван Сорокатий! А хто так танцює дрібно? Пан «радца» Плехатий!

Я втішився тай говорю: Ліпше друже Йване! — Бий в цимбали, най гуляє наш «радца кохани»!

А він вам заграв дрібної, а радца аж пріє, далі гоп! Упав на стежку, простерся тай мліє!

Я кинувся відтирати, а Сорокач каже: «Не журися, він ще встане і горі покаже.

Бо як зимний сніг почує, то прийде до себе, таким панам трохи леду на голову треба.

Та може вже нам потому не буде так грати, буде знати, як то любо в мусу танцювати.

Я послухав відступаю, йду за Сорокатим, та з далека оглядаюсь, що з радцов Плехатим.

А він стогне: «Ой, Іване, то ладна музика, за то вас чекає кара, і барзо велика . — За то вас я, пане тего, я вас» — та як пхичнув — я від того аж збудився — і весь сон мій пирхнув».

Відповідь Кирилови.

Гарний сон Тобі приснився, мій друже Кириле! Щоб тобі за теє було ціле життя миле.

Щоб не в сні, але й на яві ми мали цимбали, та щоби ми панам радцам такої заграли.

Щоби ми і наші діти були музиканти, щоби грали й співали тенори, дишканти.

Ми музичний талан маєм, навчимося грати, дириґентом може бути

Іван Сорокатий.

Як вгодувати на мясо гуску.

Подамо тут спосіб чеський. Отже гуску тучать 3 до 4 тижні. Призначені до тучення гуси запирають до хліва і через два тижні дається їм овес цілий, або шротований з пареними бараболями. Корму дається до схочу і води. По двох тижнях в томуж хліві дається їм галушки (клюски), зроблені з темної пшеничної муки з ячмінним шротом і води. Ці галушки варять або печуть. Величина галушки, як грубина і довжина великого пальця. Такіж кусочки роблять з парених бараболь і теж дають гусям.

Ці галушки самі гуси моглиб і не їсти, або їсти мало, — то гусей годують насильно. Господиня кладе галушки до теплої води, щоб стали слизькі, лапає гуску і запхає їй в рот пальцем. Одна галушка з муки, а один кусок бараболі. Спочатку дається 8—10 штук цих галушок і бараболь, а пізніше збільшується до 20 штук. Годують 4—5 раз денно.

Др. Д. Миколаєвич.

На що треба звернути увагу при купні свиний?

Купити свиню не штука, коли ще й до того є потрібні гроші, але добре купити свиню, без шкоди для себе, то це вже вимагає трохи знання й осторожности. Бо в нинішних часах майже кождий старається другого одурити, коби лише прийти до грошей. Захорує або згине комусь одна або дві свині, тоді він старається решту свиний раз два продати, щоби оминути ще більшу страту. Найчастійше діється це підчас ріжних зоразливих недуг свиний. Томуто треба свиню купувати або в своїм селі у знайомого або у сусідним, де знається, що свині в тім селі не хорують. Тоді як захорує свиня по купні, то знається де шукати попереднього властителя. Колиж купується свиню денебудь поза сусідством, то завсігди йти за нею на торговицю, бо туди вільно привозити свині лише з таких сіл, де вони не хорують і все є ветеринарний нагляд, котрий кожду свиню, котра наказує хочби найменше підозріння якої небудь недуги, виключає від ввозу на торговицю. За це вистерігатись купна свиний поза торговицею, бо там по більшій части продаєтся як раз такі свині, котрих не впущено на горговицю з якихнебудь причин, або котрі походять з заражених місцевостий.

Беручи під увагу саму свиню, треба при купні звернути увагу, чи нема де-небудь у неї червоних або синих плям на скірі головно на ухах, під животом та на ногах, які звичайно виступають при таких зоразливих недугах, як червінка, зараза або чума. Опісля звернути увагу на очи, чи вони не є заквслі, чи не тече з **носа** та чи на возі, на котрім свиню привезено, нема **вонітів**, які все треба уважати підозрілими. Опісля звернути увагу і на **хвіст**, який у здорових свиний майже все є закручений, а у хорих звисає рівно. При тій нагоді поглянути на возі, який є кал, бо при чумі свиний дуже часто стрічається **розвільнення.** Також загальна поведінка свині поможе нам пізнати, чи свиня здорова, бо здорові свині, лежачи на возі час від часу стараються вирватись з вязів, а лежачи спокійно, видають зі себе своєрідний голос (хрунькають) які вказує на вдоволення. Дещо інакше поводяться свині хорі. Вони лежать спокійно і звичайно не видають зі себе ніяких голосів, а віддих у них є прискорений. З осібна коли свиня є хора на заразу, то від часу до часу, спостережеться напади **кашлю.**

Але і це ще не є вистарчаюче при стверджуванню здоровля свині. Лежачу на возі свиню треба казати розпутати і знести або зісунути на землю, щоби бачити, як вона поводиться на землі. Свиня хора по знесенню її на землю не виказує охоти перейтись трохи, лише стоїть на однім місці, задні ноги у неї підсунені під живіт, хребет згорблений і вона зарав кладеться на землю, а коли її змусити до ходу, то хід у неї непевний і заточується задом, неначе була пяна. Підчас зношування або скидування свині на землю треба ще раз звернути увагу на це, чи вона не кашляє, бо якраз тоді в наслідок кидання і глибоких віддихів нападає її кашель. Для порівнання не зашкодить описати поведінку здорової свині. Коли таку свиню спуститься з воза, то вона зараз зачинає проходжуватись, рити землю та шукати поживи, похрунькуючи при тім з вдоволення. Хід у неї рівний, хребет випростований, хвіст закручений.

Купуючи свиню, муситься конечно звернути увагу, чи вона не **угровата,** бо нераз трапляється, що свиню кормиться з великим коштом для себе аж до незвичайних розмірів, а потім показується по зарізанню, що свиня угровата і весь вклад був викинений. Томуто перед купном все ще треба вложити лежачій свині в пащу кавалок патика, довгого на пів метра, і скручуючи його трохи в бік, отворити свині пащу і докладно переглянути і пересмотрити язик пальцями, чи не відчувається, або не побачиться під верхньою скіркою ґузків угрів. Оглядаючи язик, треба також звернути увагу на це, чи нема на нім подовгастих близн, бо несовісні люди стараються в цей спосіб укрити угроватість свині, що надрізують ґузки, в яких сидять угри, і угри випускають, а це місце опісля гоїться і стає незамітним. — Провірюючи угроватість свині, треба також ще провірити і споївку ока, то є ту рожеву болонку, яка є межи повіками, а очною галкою і виступає тоді коли повіку дещо відхилиться. Також на тій споївці можна запримітити нераз білі ґузки величини менше більше сочевиці, в яких саме сидять угри.

Провіривши в цей спосіб язик та очі, маємо до певної міри запоруку, що свиня не є угровата. На жаль не все можна ствердити за життя з цілковитою певністю чи свиня є угровата, бо нераз нема угрів ани на язиці ани на споївці, а свиня після убою таки показується угроватою. Але це вже належить до рідких випадків.

—о—

Кишка з крови і кашi.

Для такої кишки начинку роблять так:

8 кґр. гречаних круп, 8 кілґр. ячмінних круп, 1 кґр. свинячого сала, порізаного дрібненько, 1 кґр. свинячої крови, 10 головок цибулі, 12 дек. солі і 1 деко товченого перцю, 50 грамів кардамону. Крупи намочують водою, додають троха сала або смальцю і варять, найліпше в рурі. В другій посуді варять легені (легкі). Сало і кров дають сирі. Все це по звaренню мішають і набивають в товсті свинячі кишки. Перевязують їх на коротко. Так начинену кишку варять з годину і їдять горячою.

Щоб зберігти ці кишки на довше, то складають їх до поливяного горшка і заливають горячим смальцем.

З одної доброї свині можна взяти стільки крови, що родина господаря може снідати около місяця.

—о—

Як вялити ковбасу.

Набиті фаршем ковбаси вішають на вішалку на яких 8—12 годин перед тим, як будуть їх варити. Ковбаси, що їх їдять сировими, задимленими, — вялять (вудять) в сухому продувному місці 6—8 годин, доки вони не почервоніють. Все це робиться зимою, коли нема страху за зіпсуття ковбаси.

—о—

Данило Квасниця.

Як топити віск?

За літо в пасіці назбирається чимало вощини чи то з підмітання дна у вулику чи з обрізків при медозборі чи зі старої вощини.

Витоплювання цього всього на віск дає багато мороки. При кождім майже витоплюванню, багато воску залишається у воскобоїні. За свій хоч короткий час пасічникування я топив віск багатьма способами, але ні один мене не задовольнив. В підручниках і в часописі вичитав, що все захвалюють соняшну воскотопку, але де її зобачити чи купити, невідомо. Аж у ч. 3. часопису «Український Пасічник» знайшов я малюнок цієї воскотопки і я собі її зробив.

Випробувавши її на практиці, коротенько напишу свої зауваження до неї.

При вживанню соняшної воскотопки відпадає марудне капарення з посудою на кухні.

2) Не потрібно тратити багато часу.

3) Непотрібно витискати на прасі.

4) Віск з соняшної воскотопки є першої кляси.

Таку соняшну воскотопку я кладу в пасіці або під соняшною стіною. Наставляю її так, щоб проміння сонця падало на люстро (зеркало). Від люстра проміння відбивається на скляну шибу. Люстро треба иначе нахилити в полудне, а иначе після полудня. Це легко дасться робити підпоркою.

В соняшний день ця воскотопка працює так скоро, що коли накладу кришок і вощини раз, то поки назбираю і принесу другий раз — з попередних немає і сліду. У мене ні одна кришка воску не змарнувалась і я на диво в цьому році так натопив найбільше доброго чистого воску.

Хоч соняшна воскотопка є не нова річ в пасіці, однак знаю, що більшість пасічників її не має.

За «Українським Пасічником».

Щоб витопити віск без соняшної воскотопки, роблять так: Коли вощини багато, то і топлять її в великому горшкови. Для цього вощину кидають до малого мішка (кропивляного). Мішок з вощиною кладуть до горшка. Наливають води і ставлять у піч, добре після хліба, або на вогонь. Вощина розтопиться в мішку і віск виплине на верх (мішок треба ложкою в горшку втопити). Цей віск збирають зверха до окремої посуди. Це є чистий перетоплений віск. Решта, що в мішку залишається у воскобоїні, видушується з мішка на прасі, як сир. Мішок під час варения треба кілька разів помняти і подушити, щоб віск виплив на верх води.

Як набивати начинку у кишку.

Кожда господиня знає, як дома набити кишку. Це роблять ріжком, каблучкою, рукою через лійку, тощо. Найліпше мати машинку що зветься *шприц* до набивання ковбас. Перед начиненням кишки, її випробовують, чи кишка не подерта. Наливають води теплої до кишки і діра покажеться. На дірі кишку розрізують або відрізують (як мала частина) зовсім. Начиняти ковбасу не треба до кінця. Залишають 4—5 цм. порожної і там перевязують шпаґатом.

Ріжний сорт ковбас набивають ріжно (тісно чи легко). Ті ковбаси, що треба буде варити, — набивають легко. Ті яких задимлюють — тугіще. Коли на ковбасі є піхурі від воздуху, то проколюють голкою.

—o—

Чи можна кури тримати разом з худобою або з свиньми.

(Відповідь Лицишину В.)

Курник може бути з стайнею чи хлівом під одним дахом лише тварини мусять бути відділені щільною перегородкою — стіною. Приміщення навіть гусей разом з курми є шкідливе для дробу. Ще гірше для худоби коли над стайнею без стелі є кури. Крім того, що вони можуть худобу бруднити, щей ріжні галапаси курячі будуть худобі докучати.

—o—

Ціни в ріжних сторонах краю.

ГРИМАЛІВ і СКАЛАТ

Пшениця	23—24 зол
Жито	17—18 „
Гречка	24 25 „
Ячмінь	15—16 „
Овес	15—16 „
Піша фасоля	30 40 „
Горох	16—17 „
Бараболі	3—5 „
Біб	22—23 „

(Гр. Бойко з Луки м.)

БОЖИКІВ пов. ПІДГАЙЦІ

Пшениця	22 зл
Жито	16 „
Ячмінь	15 „
Овес	14 „
Горох звич.	16 „
Кукурудза	20 „
Бараболя	3 „
Фасоля біла	30 „
Молоко	25 гр.
1 яйце	15 „
Робітна платня денно 70гр. —	1.50 з.

(Подав Н. Стеткевич)

Пшениця Рудки	22—22 50 з.
Жито	12—13 „
Ячмінь	13—15 „
Овес	13—15 „

(Ник. Полулих).

—o—

Дещо про відмолодження і до чого воно часом доводить.

Два славні лікарі, д-р Вороноф (москаль) і д-р Штайнах (австрійський німець) винайшли перед кількома роками спосіб відмолоджувати старих людей. (Про те відмолоджування писали ми вже в одному з попередних чисел). Ті оба лікарі стали незадовго славні на весь світ і до них почали гурмом зїздитися богаті старці на відмолоджування.

Між иншими і оден віденський реставратор з жінкою забажали і собі ще раз в життю стати молодими. Загадали — зробили. Заплатили добре, лікарі зробили їм відповідну операцію і обоє реставратори почулися молодими.

Та тут почалася їх біда. Досі вони хоч старі, жили собі в любови та злагоді; але як лише почулися знов «молодими», заграла в них кров і вони перестали одно другому подобатися. Чоловік почав бігати за дівчатами, жінка за хлопцями, а обоє пригорщами розносили придбані давнійше гроші. По кількох місяцях буйного життя вони почулися знов старими і забажали знов жити по давному. Та тут переконалися, що це вже не можливе, бо маєток прогайнували, а за векслі забрали у них лихварі й останну хату з меблями. Старі поплакали трохи над своєєю недолею, а далі надумалися і почали нове життя. Він найнився за послугача в реставрації, що недавно ще була його власна, а вона найнялася за помивачку. І живуть собі далі по Божому, а тільки часом кленуть свій нерозум тай тих докторів.

Як бачимо, навіть молодість, хоч яка вона по своїй природі гарна, без розуму нічо не варта. А таке хвилеве штучне омолодження таки зовсім пусте.

Правно-ветеринарні поради отримали сего тижня:
Іван Канюра Ожидів, *Кас. Боднарчук* Білополе-Стрілки.

ЖАРТИ:

Щаслива

— Слухай, Мошку, та кобила, що я у тебе в понеділок купив, сліпа, як ніч.

— А ви гадаєте, Іване, що то зле для неї? Принайменше не видить, які то тепер тяжкі часи настали. Я сам їй тепер завидую...

—o—

Добра рада

— Йой сусідо, мій Михась іззів муху! Чи то не зашкодить що?

— Гм, хто знає. На всякий випадок дайте йому проковтнути павука.

—o—

У війську

Командант сотні викладає рекрутам про патріотичні обовязки вояка і закінчує виклад так:

— Отже кождий вояк повинен бути все готовий вмерти за свій рідний Край. Чи ви всі зрозуміли?

— Мельдуємо послушно, що розуміємо! — кричать гуртом рекрути.

— Добре, каже командант. Отже слухайте, рекрут Іцик Цімис; чому ви повинні вмерти за свій рідний Край?

— Нуу, пан капітан мають рацію, мелдую послушні. Ніби чому я маю вмирати за рідний Край?

—o—

НЕ ТАК ТРЕБА РОБИТИ.

Ілько Скупар мав лише хату і кусень поля. Люди називали його халупником, се його дуже боліло, і тому постановив за всяку ціну доробитись майна, щоби заслужити на імя господаря! А що був він чоловіком необразованим, як і його жінка, тож не знали, як до сего взятися і почали щадити не так працею як скупарством.

Господарили так, що в хаті все панувала нужда, бо всего собі жалували, хоть працювали над сили, то пісна страва була їх головною поживою. Через таку нерозумну господарку найбільше терпіли діти, було їх троє, самі сини. Бідні діти в бруді і голоді бідували, що страх. Як прийшов час дати дітий до школи, то якось викрутилися від шкільного обовязку і були з того вдоволені, бо уменшилися видатки і вже було кому помочи в роботі.

Хоть ще хлопята малі, та вже працювали тяжко, навіть часом о голоді, та батькам не могли догодити.

А сини мовчать і працюють. З голодом радили собі так, що почали жебрати хліб в сусідових дітий. Пізнійше, як їм навірилось таке життя, змовилися раз, два старших, Стефан і Юрко і пішли до двора на службу.

Люди взяли Скупарів на зуби. Говорили, що Скупар ніби дбає за дітий, щоби були колись господарями, а вже зробив їх жебраками.

А Скупар з люти, що сини його покинули, проклинав їх, як лише умів. І говорив, що маєток запише наймолодшому Іванови, а старшим синам ні скиби. Таким говоренням наробив також лиха.

Бо Іван, той наймолодший, якого батько так виріжнив, почав також ворогувати проти старших братів, защо набрав раз від них тільки балабухів, що пролежав дві неділі.

А Скупариха тяжкою працею, і гризотою знищила здоровля так, що одного разу заболіла тяжко, і більше з постелі не встала. Свою часть майна віддала старому, щоби колись поділив між діти.

Та Скупареви не спішилось, хоть вже і постарівся.

Щойно в останній годині, як лежав на смертній постели, на просьбу сусідів, щоби справедливо зарядив майном, сказав: «Най ділять ся усі по рівній части».

Але такий поділ бувби вистарчаючий хиба для дітий розумних, вихованих в батьківській любови, а не для таких, котрим родичі жалували видатку на науку і котрих ще самі поріжнили між собою.

По смерти батька ворожнеча між братами ще зросла.

Завзяті брати не могли погодитись, котрий має взяти хату, а котрий котру нивку, жерлися, як псі. Іван доказував, що йому має припасти увесь маєток, бо батько нераз так за життя говорив. Сварня і проклони гомоніли кождого дня. Аж одної ночі стався злочин. Івана знайшли люди в саді мертвого, з розбитою головою. Підозріння впало на старших братів. Їх закували і вони признались. Тепер Іван у гробі, а братя в криміналі.

Сумно і старому батькови в гробі лежати. Але щож? Сам собі завинив. Тому, що не розумів, що збирати майно, хотяй се не зле діло, не сміє ніхто коштом доброго виховання дітий.

Бо найвисшою цілею кождого розумного батька є, виховати діти на славу і на потіху Богови і свому Народови. Се є святий обовязок, се є велика чеснота.

М. Я.

Хто підкинув?

Дня 9-го грудня ц. р. в селі Лошнів знайшов Петро Ганчар в часі молочення збіжжа в снопах карабін російського типу, що був заладований одною кулею. Ганчар зголосив це на постерунку і просив команданта, щоби прийшов і забрав собі цю «знахідку». Командант зразу не хотів піти та згодом надумався і пішов з громадським поліцаєм і забрав карабін. На запитання Ганчаря, що тепер буде: чи він буде караний, командант відповів, що нехай — мовляв — так вістане і на тім справа скінчиться. То саме сказав Ганчарови секретар старости пан Гарнцарж. Карабін знайдено в тім місці, де ще дня 18-го жовтня ц. р. в часі ревізії дуже пошукували за зброєю. Але тоді нічого не знайшли.... Що це може бути?

ДОПИСИ.

Полтва пов. Перемишляни. Експедиція, ревізії в читальні і свідомих громадян та «конфіскати» книжок, «можеце ґадаць до лямпи». — **Васильків** пов. Копичинці: Ревізії в читальні і кооперативі та у видніших громадян; недоля читальняної бібліотеки. — **Залісє** пов. Бучач: Надужиття війта і «саботажницька» історія». — **Моквин** пов. Костопіль: Вибори до сойму 11-ка 647 гол. 1-ка 21, до сенату 11-ка 275, 1-ка 20. — **Годів** пов. Зборів: Надужиття і чудеса, навіть з укр. ґазетами, що прийшли з почти без нумерків. — **Калинівка** пов. Дубно: Виборчі надужиття, комісія, насмішки над Українцями, чудеса над урною. — **Ісаї** пов. Турка: Виборчі подвиги пана Мертинця, бувшого Українця. Всежтаки на його ковбасу не було охочих. Хто буде діти вчити, як пан учитель виборчою ковбасою давиться? — **Скоморохи Старі** пов. Рогатин: Виборчі штучки панка Білінського. — **Вільшаниця** пов. Золочів: Експедиція, ревізії в читальні, кооперативі і у видніших громадян; подвиги пана Гука (війта), «страхи» і погрози; вибори: до сойму 11-ки 344, 1-ки 105, до сенату 11-ки 258, 1-ки 64. — **Чемеринці** пов. Перемишляни. Виборчі події і чудеса. — **Бориня** пов. Турка: Свідомість села і виборців, арештовання, гарна діяльність П. Черховського. — **Бруховичі** пов. Перемишляни: Поступки пана . Якимова, ревізія у мужа довіря «Нар. Справи». — **Журів** пов. Рогатин, вибори, арештовання члена комісії і мужа довіря 11-ки, всежтаки гарний вислід. — **Бистрець** пов. Косів: Вибори, діла пограничника Фляка; гарна і свідома робота Василини Кернощук і братів Зеленчуків. — **Кр.пивник Старий** пов. Дрогобич: Небилиці і страшки пана Дуткевіча (війта) перед виборами, надужиття В. Клапалевича при урні. — **Дрищів** пов. Рогатин: Виборчі надужиття. **Вишенка** пов. Львів: Вибори, ушкоджування ґазет з нумерками 11-ки, ревізія і арештовання господаря Тимка Гусака. — **Салоне** пов. Заліщики: Виборчі подвиги панів Ю. Романкевіча і Якуба Гринюка, чудеса. — **Волиця барилова** пов. Радехів. Вибори, арештовання кількадесяти найсвідоміших селян, яких предсідник Маліновскі не допустив відтак до голосовання. Не допустив також мужа довіря 11-ки. — **Панасівка** пов. Зборів: Вибори ,протизаконна аґітація панків Я. Ковби і М. Цюмана, та инші надужиття. — **Синява** пов. Збараж (події на Чесного Хреста, від вересня не доходить ґазета, ми висилаємо, питайте на почті в Збаражі і напишіть, що Вам скажуть). — **Вільки** пов. Луцьк (піятика і темнота). — **Баранів** п. Устє зелене (Вибори: 11-ка 318 (243) а 1-ка 63 (28), — хруні, — проти коршми голосували всі крім одного, але коршма ще є, мабуть коршмар покрутив щось? Треба свідків, то помістимо. Вірш піде пізнійше. **Єзупіль** пов. Станиславів (арештовання М. Шандури). — **Голгочі** пов. Підгайці (село зазнало шкоди, але на 11-ку було 1295 (885) голосів, а на 1-ку 123 (75). — **Чемезорця** М. Сника, — арештовання І. Куля**ринці** пов. Перемишль (самогубство доби, — Владек Вілярскі і Ян Шляховіч). **Коцюбинчики** (ревізія і иньше. Молитвеників ми ще не отримали від тих, що Вам забрали. Напишіть докладно, хто взяв,

ПЕРЕПИСКА І ВСЯКІ ПОРАДИ.

На добрі ціли. Іван Пасельський вібрав на весілю в Розважі 2.55 з. на Укр. Інвалідів (вислав 16/6 М. Загульський).

Гр. М—ук, Сороки. Вірш добрий, але вмістити годі.

Гр. Зл. Потік зол. Про анґорські й французькі крілики питайте в «Спілці Укр. Аґрономів», Львів, Собеского 28.

Н. Б. Залуче к. Збр. За вміщення 10 зол. Про підручник дутої орхестри запитайте в «Просвіті», Львів, Ринок 10.

Д. Микулин Кальна. Ніхто не сміє того від Вас або від батька вимагати. Заняття у нас тепер годі дістати. І на селі свідомих людий треба. Віримо, що ще прийдуть ліпші часи для праці.

І. Яр. с. Н. Радче. Вірші отримали, але невиразно написані і олівцем.

Н. Д. Констанція. За перекази з уст старих людий будемо вдячні. Пишіть.

І. П. Свидови. Вірші ще слабі і булиби сконфісковані. Вчіться «ритму і риму». Читайте вірші добрих поетів.

В. Б. Волинь. Вірш лишили на другий рік, бо календар уже майже озійшов ся

Допис.Видинів пов. Снятин. В справі ґрису і льошок зверніться до «Спілки Укр. Аґрономів».

Хто має злишні аркуші повісти „В филях Бистриці“, зволить їх праслати Редакції. Бракує декому головно пятого аркуша (стор. 65—80).

Горигора. Вірш дуже гарний і Сорокатий має з нього потіху. Але містити його в ґазеті, це булаби завели а честь тому віршомазови з „Селянина“. Його нісенітниці не заслуговують на те, аби на них звертати увагу, а ще до того й відповідати таким гарним віршом Ваш вірш ховаємо до архіву. Напишіть нам ще щось.

І. М. Болехів руський: „Укр. Голос“ уже два місяці не виходить. Коли почне виходити, не знаємо. Пишіть до Адміністрації „Укр. Голос“ в Перемишлі

Допис з Орелця пов. Снятин. Василь Кавлюк відписав нам на наш запит, що він був тільки членом комісії, що відчитував в листи імена голосуючих, але на обрахунок голосів, не мав жадного впливу, бо обраховували инші члени.

К Василь Це переклад з польського, а не Ваше. Не піде.

С Н-а. Вікно. Дещо вмістимо.

Хто надав 10 грудня 1930 в Товмачи 6 зол і не подав точної адреси (мабуть Ґалчин Василь), зволить повідомити адміністрацію.

Хто надав в Лобозві (Łobozew) 9-го грудня 1930 р. зол. 4.50 і не подав своєї адреси, зволить повідомити адміністрацію!

ГРИЦЬ ФАРЙОН син Петра і Анастазії уродж. 1896 р в Беневій, уневажнює згублену військову книжечку видану через ПКУ Бережани 790

ПОЗІР, зголосившіся під „Життя“! Відповідь одержите на днях. 804

ЗАЯВА.

Я низше підписаний, Петро Брода в Дрогоїві, освідчаю отсим виразно, що передаючи односельчанам мої суб'єктивні спостереження відносно голосування до сойму Марії Войтович господині в Дрогоїві, ділав в найлі шій вірі та не хотів цим в ніякий мірі обидити чи вразити ні Марії Войтович ні її сина Антона Войтовича. По переведенню доказів Судом чести в особах Вп. п. Меценасів Др. Войтовича і Мра Наврoцького пересвідчився я про повну ошибку моїх спостережень та бажаючи направити кривду нанесену моїми висказами в тій мірі, отсим врочисто перепрашаю так Марію Войтович як її сина Антона Войтовича та прошу у них виба чення.

Рівночасно для задокументовання моеї доброї волі і доброзичливости жертвую титулом експіяції квоту 25 зол. (двайцять пять золотих) на ціль Рідної Школи та зобовязуюся вложити ту квоту до рук філії Рідної Школи в Перемишлі до дня 10 грудня 1930 р Петро Брода в. р. Як Судії чести: Др. Войтович в. р. — Мр На ро цький в. р. 806

Відповідальний редактор: ЛЕВ ЧУБАТИЙ
З друкарні Ш. Беднарского в підвайні „Промислу Ґрафічного“ Львів, Ринок 9 Телефон 76-14.
Видавець: ІВАН ТИКТОР